

Från EU-direktiv till svensk lag

Stockholm den 23 februari 2016

Chefsjurist Anders Asplund

Innehåll

- ▶ Upphandling – en del av EU-rätten
- ▶ De nya direktiven
- ▶ Den svenska lagstiftningsprocessen
- ▶ Vilka konsekvenser får förseningen?
- ▶ Vilket stöd kan Upphandlingsmyndigheten ge?

Upphandling – en del av EU-rätten

- ▶ Upphandlingslagarna bygger på EU-direktiv
 - ▶ Direktiv 2004/18/EG (LOU)
 - ▶ Direktiv 2009/17/EG (LUF)
 - ▶ Rättsmedelsdirektiv m.m.
- ▶ Direktiven ska genomföras i nationell rätt
 - ▶ Direktivens resultat ska uppnås
 - ▶ Medlemsstaterna får bestämma form och tillvägagångssätt
- ▶ Gemensamma grundregler i hela EU
- ▶ EU-domstolen uttolkar upphandlingsdirektiven
- ▶ C-26/03 p. 44: Fri rörlighet för varor och tjänster och icke snedvriden konkurrens

De nya direktiven (i)

- ▶ Bakgrund till reformen
 - ▶ Europa 2020-strategin KOM(2010) 2020 slutlig.
 - Upphandling nyckelroll för smart och hållbar tillväxt
 - ▶ Kommissionens inre marknadsakt KOM(2011) 0206).
 - Modernisering av reglerna nyckelåtgärd för att stimulera tillväxt och stärka inre marknaden
 - ▶ Kommissionens Grönbok KOM(2011) 15 slutlig
 - Förenkla och modernisera reglerna samt uppnå målsättningar inom olika politikområden
- ▶ Kommissionen föreslog nya direktiv dec 2011
 - ▶ Förhandlades av medlemsstaterna i högt tempo

De nya direktiven (ii)

- ▶ Beslut om tre nya direktiv 26 februari 2014
 - ▶ Direktiv 2014/24/EU – LOU
 - ▶ Direktiv 2014/25/EU – LUF
 - ▶ Direktiv 2014/23/EU – LUK
- ▶ Syfte
 - ▶ Effektivare användning av offentliga medel
 - ▶ Uppnå samhällliga mål
 - ▶ Reglera viss praxis från EU-domstolen
- ▶ Genomförda i nationell rätt senast 18 april 2016.

Den svenska lagstiftningsprocessen (i)

1. Utredning tillsätts

- ▶ Tillsattes september 2012

2. Betänkande läggs fram

- ▶ SOU 2014:51 Nya regler om upphandling (juli 2014)
- ▶ Ds 2014:25 Nya regler om upphandling (juli 2014)
- ▶ SOU 2014:69 En lag om upphandling av koncessioner (okt 2014)

3. Remissbehandling

- ▶ Remissvar okt resp. dec 2014

4. Lagrådsremiss

- ▶ Nytt regelverk om upphandling (juni 2015)

Den svenska lagstiftningsprocessen (ii)

- 5. Lagrådsyttrande offentliggjordes 15 februari 2016
- 6. Proposition Plan: april 2016
- 7. Riksdagsbeslut Plan: efter sommaruppehållet

► **Dessutom:**

- Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)
- Kompletterande bestämmelser om upphandling
- Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar

► **Konsekvens**

- **Lagarna kan inte införas före det att genomförandetiden löper ut den 18 april 2016**

Förseiningens konsekvenser (i)

INDIREKT EFFEKT (direktivkonform tolkning)

- ▶ Domstolar och myndigheter skyldiga så långt som möjligt tolka nationell rätt så att det resultat som avses i direktiven uppnås
 - ▶ Innebär att LOU/LUF kommer att tolkas i ljuset av 2014 års direktiv
 - ▶ Gäller för bestämmelser i 2014 års direktiv som är obligatoriska för medlemsstater att införa
 - ▶ Gäller oavsett om förarbeten talar i annan riktning
 - ▶ Kan gälla till nackdel för såväl myndighet/enhet som leverantör
- ▶ Gäller **inte** om den nationella regelns lydelse är oförenlig med direktivets (contra legum)

Förseiningens konsekvenser (ii)

DIREKT EFFEKT

- ▶ Domstolar och myndigheter ska tillämpa direktivbestämmelser som inte genomförts eller inte genomförts korrekt i nationell rätt
- ▶ Gäller bara om direktivbestämmelsen:
 - ▶ är ovillkorlig och tillräckligt klar och precis,
 - ▶ ger enskilda rättigheter, och
 - ▶ kan åberopas mot staten och andra offentliga myndigheter och organ (vertikal direkt effekt)
- ▶ Gäller inte bestämmelser som ålägger *skyldigheter* för enskilda (horisontell direkt effekt)
- ▶ Direkt effekt kan dock gälla även om bestämmelsen ger negativa återverkningar för tredje man

Förseiningens konsekvenser? (iii)

DIREKT EFFEKT forts.

- ▶ Direkt effekt förutsätter att bestämmelsen
 - ▶ är obligatorisk att införa och genomförandetiden löpt ut,
 - ▶ medför ny skyldighet för myndigheter/enheter och därmed en rättighet som leverantör kan åberopa, samt
 - ▶ är tillräckligt klar och precis

TILLÄMPLIGHET I TIDEN – direkt och indirekt effekt?

- ▶ Gäller för upphandlingar som påbörjats efter 18 april 2016
 - ▶ C-576/10 p. 52: När är myndigheten/enheten väljer förfarande och slutligt avgör om annonseringsskyldighet föreligger
 - ▶ HFD 2013 Ref 31: beslut inleda upphandling kommit till kännedom utåt i någon form i anskaffningssyfte (jfr C-26/03 *Stadt Halle*)

Upphandlingsmyndigheten

- ▶ Stödmyndighet för den offentliga upphandlingen sedan den 1 september 2015
- ▶ Upphandlingsmyndigheten kommer att
 1. informera om indirekt och direkt effekt,
 2. informera om nyheter/förändringar i lagarna
 3. ge vägledning i områden där rättsläget är oklart
- ▶ Dessutom kommer vi hålla er uppdaterade om hur lagstiftningsprocessen ligger till
- ▶ Informationen lämnas på webbsidan. Seminarier eller andra utbildningsinsatser planeras också.

